26 Νοεμβρίου 1812

Διαβαίνοντας τον Μπερεζίνα

Στα 1806, ο χάρτης της Ευρώπης είχε αλλάξει σύμφωνα με τις επιθυμίες του Ναπολέοντα Βοναπάρτη (*βλ.2.12.1805*). Μόνον η Αγγλία έμενε αλώβητη. Ο Ναπολέων απαγόρευσε την εισαγωγή αγγλικών προϊόντων στη Γαλλία και στις σύμμαχες χώρες. Οι Άγγλοι απάντησαν με αποκλεισμό των λιμανιών που δε δέχονταν δικά τους είδη. Στα 1809, υποκίνησαν πόλεμο της Αυστρίας κατά των Γάλλων. Τον Οκτώβριο του 1810, ο Ναπολέων συγκρούστηκε με τον αυστριακό στρατό στην Ουλμ, κοντά στη Βιέννη. Τον ξανανίκησε, όπως και το 1805, συλλαμβάνοντας 20.000 αιχμαλώτους. Μπήκε θριαμβευτικά στη Βιέννη κι υπαγόρευσε τους όρους του. Γι' άλλη μια φορά, η Ευρώπη αναγκάστηκε να υποκλιθεί μπροστά του.

Ο τσάρος Αλέξανδρος Α' δεν υπάκουσε πιστά τις εντολές για τον αποκλεισμό των αγγλικών προϊόντων. Κατά τη συνήθειά του, ο Ναπολέων αποφάσισε να εκστρατεύσει εναντίον του. Η μεγάλη γαλλική στρατιά αριθμούσε 450.000 άνδρες, όταν ξεκίνησε εναντίον της Ρωσίας, τον Ιούνιο του 1812. Ο Ρώσος στρατάρχης, πρίγκιπας Μιχαήλ Κουτούζοφ (1745 - 1813) διέθετε 220.000 άνδρες και μιαν αχανή γη, για να διαλέξει πού θα δώσει τη μάχη του. Προτίμησε τη συστηματική υποχώρηση, ακολουθώντας την τακτική της καμένης γης. Παράσερνε τον Ναπολέοντα όλο και πιο βαθιά στη Ρωσία, καίγοντας τα πάντα στο πέρασμά του. Για τους Γάλλους, ο ανεφοδιασμός γινόταν όλο και από πιο μακριά, όλο και πιο δύσκολα.

Οι Ρώσοι στάθηκαν να πολεμήσουν στις 17 Αυγούστου, έξω από το Σμόλενσκ. Νικήθηκαν. Ο Ναπολέων μπήκε στην πόλη αλλά τη βρήκε αδειανή από κατοίκους. Προχώρησε στη Μόσχα, όπου ο Κουτούζοφ είχε σταθεί για να την υπερασπιστεί. Η μάχη κράτησε τρεις μέρες (5 - 7 Σεπτεμβρίου).Οι Γάλλοι νίκησαν με βαριές απώλειες. Μπήκαν στην πόλη και τη βρήκαν αδειανή και παραδομένη στις φλόγες. Ο Ναπολέων κατάλαβε πως έπρεπε να διασχίσει όλη τη χώρα, αν επέμενε να διαπραγματευτεί με τον τσάρο. Ο χειμώνας ερχόταν απειλητικός. Τα χιόνια ίσως να του έκλειναν τον δρόμο της επιστροφής. Το χειρότερο που μπορούσε να περιμένει, ήταν ένας χειμωνιάτικος αποκλεισμός στη Μόσχα. Στις 19 Οκτωβρίου, σήμανε αποχώρηση.

Μάλλον είχε αργήσει. Στη μακρινή Ρωσία, ο χειμώνας έρχεται νωρίς κουβαλώντας μαζί του τα χιόνια. Η πορεία ήταν δύσκολη. Γινόταν βασανιστική, καθώς οι Ρώσοι φαίνονταν αιφνιδιαστικά, χτυπούσαν κι αποχωρούσαν, κάνοντας συστηματικό κλεφτοπόλεμο. Ένα μήνα αργότερα, οι Γάλλοι ελάχιστα θύμιζαν την περήφανη μεγάλη στρατιά που μπήκε στη Ρωσία το προηγούμενο καλοκαίρι. Αποδεκατισμένοι έφτασαν στον ποταμό Μπερεζίνα, πλωτό παραπόταμο του Δνείπερου με μήκος 630 χλμ.

Στις 26 Νοεμβρίου του 1812, ο Ναπολέων διέταξε να τον διαβούν. Καθώς οι κακοπαθημένοι Γάλλοι επιχειρούσαν να περάσουν το ποτάμι, ξέσπασε η ρωσική αντεπίθεση απ' όλες τις μεριές. Η μάχη κράτησε ως τις 29 του μήνα. Για τον Ναπολέοντα ήταν πανωλεθρία. Ο ίδιος σώθηκε κρυμμένος σε μια ταχυδρομική άμαξα. Από την άλλοτε μεγάλη στρατιά, μόλις 15.000 κατάφεραν να γλιτώσουν. Οι νεκροί στην αφιλόξενη ρωσική γη έφταναν τους 200.000, οι αιχμάλωτοι των Ρώσων τους 130.000 και οι λιποτάκτες τους 50.000.

Η είδηση της καταστροφής έφερε τον ξεσηκωμό των υποταγμένων. Ρώσοι, Αυστριακοί, Πρώσοι, Σουηδοί και Άγγλοι συνασπίστηκαν γι' άλλη μια φορά εναντίον του. Ο Ναπολέων μπόρεσε να συγκροτήσει νέο στρατό με 150.000 άνδρες. Οι ενωμένοι αντίπαλοί του τον συνάντησαν, με 276.000 άνδρες, στην πρωτεύουσα της Σαξονίας, Λιψία, στις 16 Οκτωβρίου του 1813. Στις 19, η μάχη είχε τελειώσει κι ο Ναπολέων είχε νικηθεί. Οι νικητές βάδισαν στη Γαλλία, μπήκαν στο Παρίσι και τον κήρυξαν έκπτωτο. Στις 28 Απριλίου του 1814, ο άλλοτε κυρίαρχος της Ευρώπης βρισκόταν στο νησί Έλβα, κοντά στις ιταλικές ακτές της Τοσκάνης, που του προσφέρθηκε να παίζει τον ηγεμόνα. Δεν θα έμενε για πολύ, εκεί.

1703: Μεγάλη καταιγίδα διάρκειας δύο ημερών ξεσπά στη Νότια Αγγλία και πλημμυρίζει τους ποταμούς Τάμεση και Σεβέρνο, προκαλώντας το θάνατο τουλάχιστον 8.000 ατόμων.

1940: Οι ναζί περικυκλώνουν το γκέτο των Εβραίων στη Βαρσοβία, κρατώντας ουσιαστικά αιχμάλωτους τους 400.000 κατοίκους του.

1940: Κατά τον Β' Παγκόσμιο, το Βελγικό Κονγκό κηρύσσει τον πόλεμο στην Ιταλία.

1944: Ανοίγει και πάλι το λιμάνι της Αντβέρμπ στο Βέλγιο και οι Γερμανοί αρχίζουν τις επιθέσεις εναντίον της Αγγλίας με τους νέους πυραύλους, V - 1 και V - 2 που είχαν στην κατοχή τους.

1967: Το Εθνικό Απελευθερωτικό Μέτωπο αναγγέλλει στο Άντεν τη δημιουργία της Λαϊκής Δημοκρατίας της Νότιας Υεμένης.

1974: Παραιτείται ο Ιάπωνας πρωθυπουργός, Κακουέι Τανάκα, προφασιζόμενος προβλήματα στις ιδιωτικές του υποθέσεις.

1989: Εκλέγεται πρόεδρος της Ουρουγουάης, ο Λουίς Αλμπέρτο Λακάλ, υποψήφιος του κόμματος Μπλάνκο (εθνικό κόμμα), στις πρώτες ελεύθερες εκλογές από το 1971.

1993: Στο Βέλγιο, η πρώτη γενική απεργία μετά από περίπου 50 χρόνια «παγώνει» τη βιομηχανία και τις μεταφορές και αναγκάζει την κυβέρνηση να κουβεντιάσει με τα εργατικά σωματεία.

2006: Ο Ραφαέλ Κορέα αναδεικνύεται πανηγυρικά νικητής των προεδρικών εκλογών στον Ισημερινό, προσθέτοντας μία ακόμη χώρα της Λατινικής Αμερικής στο μεγάλο μέτωπο που διαμορφώνεται ενάντια στην πολιτική του Αμερικανού προέδρου Μπους.

2008: Στρατός εξτρεμιστών εισβάλλει από τη θάλασσα και μετατρέπει σε φονικό πεδίο μάχης τη Βομβάη (Ινδία), κυριεύοντας δυο πολυτελή ξενοδοχεία και το «εβραϊκό κέντρο» της πόλης: Οι εισβολείς εξουδετερώθηκαν 48 ώρες αργότερα, οπότε μετρήθηκαν 195 άμαχοι νεκροί και 300 τραυματίες. Η Ινδία «έδειξε» ως υπεύθυνο το Πακιστάν που αρνήθηκε κάθε ανάμιξη.

Η 26η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

26 Νοεμβρίου 1912

Πεθαίνει ο ποιητής Λορέντζος Μαβίλης

Ο ιστορικός της ελληνικής λογοτεχνίας, Κ. Θ. Δημαράς, τον ονομάζει τελευταίο των μεγάλων ποιητών της Επτανησιακής σχολής. Ο Λορέντζος Μαβίλης γεννήθηκε στην Ιθάκη, στα 1860, έκανε φιλοσοφικές σπουδές στη Γερμανία κι εξελίχθηκε σε πολυγραφότατο μεταφραστή «ακόμα και από τα σανσκριτικά». Ασχολήθηκε με διάφορα είδη αλλά κυρίως έγινε γνωστός για τα σονέτα του. «Ακούραστο δουλευτή του στίχου που μεταρσίωνε τη σοφία του και τη γνώση της τεχνικής σε λυρισμό», γράφει γι' αυτόν ο Δημαράς. Αναδείχτηκε μεγάλος μαχητής της δημοτικής γλώσσας, την οποία, ως βουλευτής, υπερασπίστηκε με πάθος στη διάρκεια της Αναθεωρητικής Βουλής του 1909. Πατριώτης και θαυμαστής του ελευθερωτή της Ιταλίας, Γκιουζέπε Γκαριμπάλντι, εντάχθηκε στους Γαριβαλδινούς ερυθροχίτωνες, το σώμα των διεθνών μαχητών που, μετά τον θάνατο του Γκαριμπάλντι, πολεμούσαν στο πλευρό όσων όπου γης μάχονταν για τη λευτεριά τους. Ο ίδιος πολέμησε αντάρτης στην Κρήτη, το 1896, και στον Δομοκό με 300 συντρόφους του Γαριβαλδινούς στον πόλεμο του 1897. Στα 1912, ένα σώμα των Γαριβαλδινών με αρχηγό τον Ριτσιότι, γιο του Γκιουζέπε Γκαριμπάλντι, βρέθηκαν στην Ήπειρο να πολεμά στο πλάι των Ελλήνων για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων. Αρχηγός των Ελλήνων Γαριβαλδινών ήταν ο Αλέξανδρος Ρώμας κι αξιωματικός ο ποιητής. Η μάχη του Δρίσκου έγινε στις 26 Νοεμβρίου του 1912 κι εξελίχθηκε σε μεγάλη καταστροφή. Οι Τούρκοι του Εσάτ πασά τσάκισαν τους Γαριβαλδινούς που μάχονταν ηρωικά. Ανάμεσα στους νεκρούς ήταν και ο Λορέντζος Μαβίλης.

1965: Η Γαλλία εκτοξεύει τον πρώτο της δορυφόρο και τον τοποθετεί σε τροχιά γύρω απ' τη Γη.

1979: Η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή ψηφίζει για την επανένταξη της Κίνας στους κόλπους της, μετά από απουσία 21 χρόνων.

2011: Η NASA εκτοξεύει το Curiosity, ένα εξάτροχο όχημα ενός τόνου, το οποίο θα ερευνήσει αν ο πλανήτης Άρης είναι, ή ήταν κάποτε, φιλόξενος για τη ζωή.

2018: Σε ηλικία 77 χρόνων, πεθαίνει ο διάσημος Ιταλός σκηνοθέτης και παραγωγός, Μπερνάρντο Μπερτολούτσι («Τελευταίο ταγκό στο Παρίσι», «Τσάι στη Σαχάρα», «Io ballo da sola», «1900», «Ο τελευταίος αυτοκράτορας» κ.ά.). Είχε γεννηθεί στις 16 Μαρτίου, στην Πάρμα.

2018: Προσεδαφίζεται στον Άρη το διαστημικό σκάφος της NASA, Insight, προκειμένου να μελετηθεί η τεκτονική δραστηριότητα στον πλανήτη. Η προηγούμενη αποστολή στον Άρη ήταν το 2012 (με το όχημα Curiosity).

2020: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει η σπουδαία

ηθοποιός Εύα Κοταμανίδου. Είχε γεννηθεί το 1936 στη Νέα Φιλαδέλφεια.